KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 13.9.2006
COM(2006) 502 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Prenos znanja v prakso: široko zastavljena inovacijska strategija za EU

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Prenos znanja v prakso: široko zastavljena inovacijska strategija za EU

1. NAŠA PRIHODNOST TEMELJI NA INOVACIJAH

Gospodarska globalizacija je v izredno kratkem času spremenila svetovno gospodarsko ureditev ter prinesla nove priložnosti in izzive. Evropa v tej novi gospodarski ureditvi ne more biti konkurenčna, če ne postane bolj iznajdljiva, če bolje ne zadovolji potreb in želja potrošnikov ter ne uvede več inovacij.

Evropski državljani so zaskrbljeni glede pomembnih vprašanj, od podnebnih sprememb in izkoriščanja neobnovljivih virov energije do demografskih sprememb in vedno večjih potreb po varnosti, ki zahtevajo skupne ukrepe za varovanje evropskega načina življenja, ki združuje gospodarsko blaginjo in solidarnost. To upravičeno zaskrbljenost je treba spremeniti v priložnost za povečanje svetovne **konkurenčnosti** evropskega gospodarstva. Hitrejši bo odziv Evrope, večja bosta možnost uspeha in možnost, da bo njen pristop deloval kot globalni model. Komisija je prepričana, da je inovativnost v širšem smislu eden od glavnih odgovorov na bistvena vprašanja državljanov v zvezi s prihodnostjo – od varstva okolja z ekološko inovativnostjo do izboljšanja dobrega počutja posameznikov z zagotovitvijo inteligentnejše infrastrukture.

Evropska unija ima izreden inovacijski potencial. Evropa ima dolgoletno tradicijo inovativnih izumov. Na voljo ima veliko ustvarjalnih ljudi in lahko izkorišča svojo kulturno raznolikost. Postavila je temelje za enega največjih enotnih trgov na svetu, na katerem se inovativni izdelki in storitve tržijo v velikem obsegu. Ima tudi tradicijo močnega in zanesljivega javnega sektorja, ki ga je treba izkoristiti.

Sprejeto je bilo že veliko pomembnih ukrepov za posodobitev gospodarstva EU. **Lizbonska strategija za rast in delovna mesta**[1], uvedena leta 2005, določa vrsto politik in reform za inovacijam prijaznejšo ureditev evropskega zakonodajnega in gospodarska okvira. Njen temeljni cilj je povečevanje porabe za raziskave in razvoj na 3 % BDP. Sporazum o novem finančnem okviru, vključno s kohezijsko politiko, sedmim okvirnim programom za raziskave in razvoj ter okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije, zagotavlja velika finančna sredstva za inovacije. **Sporočilo Komisije „Več raziskav in inovacij“[2] iz oktobra 2005** določa program 19 področij ukrepov za Skupnost in države članice, ki se izvajajo po načrtih.

Države članice sprejemajo ukrepe v korist inovacijam v okviru **nacionalnih programov reform**, ki temeljijo na integriranih smernicah prenovljene lizbonske strategije za rast in delovna mesta. Evropska listina trendov na področju inovacij[3] je predstavila naše inovacijske

---

1 „Skupni ukrepi za rast in zaposlovanje: Lizbonski program Skupnosti“– COM(2005) 330, 20.7.2005.

2 „Več raziskav in inovacij – naložba za rast in zaposlovanje: Skupni pristop“, COM(2005) 488, 12.10.2005.

3 Listina trendov – inovativna politika v EU – glej http://trendchart.cordis.lu/.

dosežke in nacionalne inovacijske sisteme držav članic EU ter njihove prednosti in slabosti. Listina omogoča natančno spremljanje napredka.

Čeprav se politika močno osredotoča na inovacije, pomanjkljivosti EU niso bile učinkovito obravnavane, njeno gospodarstvo pa še vedno ni vsestransko inovativno, kakšno bi moralo biti. Poročilo z naslovom „Ustvarjanje inovativne Evrope“[4] (Ahovo poročilo) je opredelilo glavne razloge, zaradi katerih ta potencial še vedno ni bil v celoti izkoriščen, in pozvalo k nujnemu ukrepanju „preden bo prepozno“. Kot osrednjo skrb je opredelilo **potrebo po poslovnem okolju, ki mora biti inovacijam bolj prijazno**.

Komisija je prepričana, da je treba narediti še več – Evropa mora dejansko postati **družba**, ki temelji na znanju in **je inovacijam prijazna**, v kateri se javnost ne boji inovativnosti, ampak jo pozdravlja, je ne zavrača, ampak jo podpira, ter v kateri je inovativnost del temeljnih družbenih vrednot in velja kot koristna za vse državljane. Zato je Evropski svet na spomladanskem zasedanju pozval Evropsko komisijo, da predstavi „**široko zastavljeno inovacijsko strategijo za Evropo**, ki naložbe v znanje spreminja v izdelke in storitve.

To okvirno sporočilo predstavlja tako strategijo, zlasti z upoštevanjem priporočil iz Ahovega poročila. Prikazuje okvir za pospeševanje inovacij z združevanjem različnih področij politike, pomembnih za inovacije. Namenjeno je osnovanju političnih razprav na področju inovacij na nacionalni in evropski ravni. Opisuje najpomembnejše načrtovane ali tekoče pobude, določa nova področja ukrepanja in zlasti uvaja bolj osredotočeno strategijo za spodbujanje ustvarjanja ter trženja novih inovativnih izdelkov in storitev na obetavnih področjih – „vodilnih trgih“. To sporočilo za izvajanje te široko zastavljene agende ne predlaga ustvarjanja novih struktur, ampak izhaja iz obstoječega pravnega in institucionalnega okvira obnovljenega Partnerstva za rast in delovna mesta, ki je že vzpostavilo politične temelje za partnerstvo med državami članicami in Komisijo.

Evropa danes ne potrebuje novih obveznosti; potrebuje **politično vodenje in odločno ukrepanje** namesto ohranjanja obstoječih struktur, ki niso kos izzivom 21. stoletja. Države članice morajo biti pripravljene na vlaganje v predvidene in spremljevalne strukturne spremembe. To zahteva zlasti prerazporeditev finančnih sredstev v izobraževanje, IKT, raziskave ter ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in rasti. Novi finančni okvir EU za obdobje 2007–2013 je prvi korak v to smer. Enaka sprememba prednostnih nalog mora biti vidna tudi na nacionalnih ravneh.

EU lahko postane vsestransko inovativna le, če so vključeni vsi udeleženci, in zlasti če je na trgu povpraševanje po inovativnih izdelkih. Ta široko zastavljena strategija mora vključevati vse strani – podjetja, javni sektor in potrošnike. Inovacijski proces namreč ne zadeva le gospodarskega sektorja, ampak tudi javne organe na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, organizacije civilne družbe, sindikate in potrošnike. Tako široko partnerstvo za inovacije bo ustvarilo učinkovit krog, kjer ponudba novih idej in povpraševanje po novih rešitvah spodbujata in izkoriščata inovacije. Te so odvisne od velikega povpraševanja potrošnikov in državljanov po novih in inovativnih izdelkih in storitvah. Zato morata biti poleg ustvarjanja optimalnega okvira in možnosti za inovacije na voljo inovacijam prijazen trg in povpraševanje po storitvah. To pa zlasti zahteva zaupanje potrošnikov v te izdelke in storitve ter nenazadnje v njihovo (dejansko) varnost. Zaupanje potrošnikov v neznane izdelke

[4] „Ustvarjanje inovativne Evrope“: poročilo neodvisne strokovne skupine za raziskave in razvoj ter inovacije, ki je bila imenovana po vrhu v Hampton Courtu in ji predseduje Esko Aho.

in storitve je delno odvisno od njihove seznanjenosti z obstojem trdnih sistemov varstva potrošnikov. Na trgih, na katerih je zaupanje potrošnikov veliko, novi udeleženci tudi lažje dajejo na trg inovativne izdelke.

Treba je spodbujati vse oblike inovacij, ker je veliko inovacij netehnoloških, vključno z organizacijskimi inovacijami in inovacijami storitev. V zvezi s tem je povečana konkurenca najbolj učinkovito orodje za spodbujanje inovacij; pomembno vlogo pa imajo tudi ukrepi politike in mehanizmi za podporo inovacij.

Na pomembnost še bolj celovite strategije kaže tudi izziv v zvezi s ciljem EU o povečanju financiranja raziskav in razvoja na 3 % BDP. Države članice in Skupnost so že sprejele pomembne ukrepe v zvezi s ciljem javnega financiranja v višini 1 % BDP do leta 2010. Prispevek zasebnega sektorja ni odvisen le od tega, ampak tudi od zagotavljanja ugodnih možnosti za donosnost naložb v raziskave in razvoj v Evropi. To je zato odvisno od povpraševanja po inovativnih izdelkih in storitvah, razpoložljivosti ljudi s potrebnim znanjem ter ambicijami za dajanje teh izdelkov in storitev na trg ter zakonodajnega okvira, ki omogoča njihovo hitro dajanje na notranji trg.

2. PRIZADEVANJE ZA INOVACIJAM PRIJAZNEJŠO EU

Eden od razlogov za to, da inovacijski potencial EU še ni bil v celoti izkoriščen, so stalne pomanjkljivosti okvirnih pogojev in stalno podcenjevanje pomena vrednosti inovacij v družbi. Na tem področju lahko javni organi na vseh ravneh zelo hitro ukrepajo, kar tudi morajo. S premagovanjem teh ovir bi naredili odločen korak proti ustvarjanju pravega evropskega inovacijskega prostora.

2.1. Izobraževanje je predpogoj

Najpomembnejše je, da se inovacije brez **izobraževanja** kot bistva politike ne bodo podpirale. Izobraževanje mora že v zgodnji fazi spodbujati nadarjenost in ustvarjalnost. V sporočilu z dne 10. novembra 2005 je Komisija že opredelila ključne sposobnosti[5], potrebne za življenje in delo v sodobni družbi, usmerjeni k inovacijam. Te vključujejo podjetniške sposobnosti v širšem smislu ter pismenost, znanstvene in matematične sposobnosti, znanje jezikov, sposobnosti za učenje ter socialne in kulturne sposobnosti. Vključujejo tudi digitalno pismenost, ki je osnovni pogoj za širšo uporabo IKT in njenega inovacijskega potenciala. Komisija bo z odprto metodo usklajevanja omogočila pospešitev posodobitve in prestrukturiranje izobraževalnih sistemov, da bodo zagotovili te ključne sposobnosti.

Pomanjkanje ustreznih sposobnosti, zlasti na področju znanosti, tehniških ved in IKT, velja za velik izziv. Po podatkih Eurostata o človeških virih na področju znanosti in tehniških ved, se je v EU nedavno povečalo absolutno število diplomantov na področju matematike, znanosti in tehnologije[6], vendar skupni delež diplomantov na področju znanosti in tehniških ved še vedno upada, kar poslabšuje starostno strukturo na teh področjih v nekaterih državah ter ogroža prihodnjo inovacijsko zmogljivost Evrope. To ni le težava za večino novih držav članic, ampak tudi za starejše države članice, kot so Avstrija, Nemčija, Italija, Nizozemska in

---

[5] Predlog priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje, Evropska komisija COM(2005) 548.

[6] Delovni dokument osebja Komisije SEC(2006) 639, str. 19: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/progressreport06.pdf.

Portugalska (kljub rahlemu povečanju absolutnega števila diplomantov na področju znanosti in tehniških ved v zadnjih letih).

Izobraževalni sistemi držav članic morajo zagotoviti zadostno razpoložljivost ključnih sposobnosti za podporo inovacij. Izobraževanje mora slediti razvoju. Kot je bilo že dogovorjeno v integriranih smernicah za rast in delovna mesta, morajo države članice v nacionalnih programih reform kot prednostno nalogo določiti visoko zastavljene cilje, ki obravnavajo pomanjkljivosti na teh področjih.

Mobilnost raziskovalcev, geografska in medsektorska, se mora povečati. Z vidika pridobivanja novega znanja in sposobnosti ter iskanja novih področij uporabe sta bistveni čezmejna in strukturna mobilnost med univerzami in industrijo. Glede na to je najbolj pomembno izvajanje evropske strategije, ki so jo razvile Skupnost in države članice za ustvarjanje odprtega, enotnega in konkurenčnega trga dela za raziskovalce s privlačnimi poklicnimi možnostmi. Tako Skupnost kot države članice morajo odigrati vlogo pri izvajanju strategije, nenazadnje da zagotovijo ohranitev stika z raziskovalci, ki zapustijo sektor ali državo zaradi začasno privlačnejše kariere.

2.2. Izkoriščanje potenciala notranjega trga

Na notranjem trgu so še vedno ovire. Še vedno ovirajo mobilnost ter podjetjem onemogočajo potrebno stopnjo izkoriščanja naložb v raziskave in inovacije ter tako ogrožajo inovacijski potencial EU. Te ovire ne vplivajo le na blago in storitve ter na potrošnike, ki želijo imeti dostop do njih, ampak tudi na mobilnost delavcev in razpoložljivost tveganega kapitala. Za ustanovitev evropskega inovacijskega prostora je treba te ovire odpraviti. To bi tudi povišalo raven konkurence, ki je glavna spodbuda za inovacije.

Komisija zdaj izvaja **pregled notranjega trga** za določitev dejanskih prednostnih nalog za prihodnje politike. Pregled bo prispeval k oblikovanju inovacijam prijaznejšega notranjega trga.

Posebno pozornost je treba nameniti **storitvenemu sektorju**. Ta ponuja pomembno in neizkoriščeno priložnost za inovacije[7]. Storitveni sektor predstavlja več kot dveh tretjini BDP in delovnih mest ter tudi zagotavlja možno sinergijo z inovacijami v industriji. Ker je veliko inovacij na področju storitev zlasti povezanih s poslovnim modelom in ne toliko z razvijanjem novih tehnologij, so te inovacije pogosto razmeroma dostopne tehnološko slabše razvitim regijam. Začetek veljavnosti direktive o storitvah bo pomemben korak k oblikovanju dejanskega notranjega trga za storitve, ki bo močno spodbujal inovacije. Za popolno izkoriščanje inovacijskega potenciala storitvenega sektorja je treba posebno pozornost nameniti dostopu malih in srednjih podjetij do finančnih sredstev ter upravljanja inovacij. V skladu z evropsko pobudo INNOVA bo Komisija razvila proaktivnejši pristop k ustvarjanju ter podpiranju mladih inovativnih malih in srednjih podjetij v storitvenem sektorju. Zlasti bo podpirala učinkovitejše povezave med univerzami, podjetništvom in financami, ki bodo ustvarile vseevropsko inkubacijsko platformo v tem sektorju.

Pomembno je tudi ustvarjanje pogojev, ki lahko zagotovijo donosnost poslovanja EU na vseh svetovnih trgih, kjer evropski izvoz in naložbe zdaj nazadujejo, na primer v Aziji. **Odprti svetovni trgi** so zato pomembni za spodbujanje inovacij v EU. Razen tega lahko globalno

---

[7] Delovni dokument Inovacije na področju storitev bo predložen novembra 2006.

spodbujanje norm in standardov EU ter inovacijske pobude prinesejo evropskim podjetjem odločilne prednosti prvih v poslu v skladu s pobudo za vodilni trg, ki je predstavljena spodaj.

2.3. Krepitev zakonodajnega okolja in zagotavljanje učinkovitega okvira pravic intelektualne lastnine

Inovacije zahtevajo zakonodajno okolje, ki je predvidljivo, se prilagaja novemu razvoju blaga in storitev ter ga spodbuja, ščiti intelektualno lastnino in zagotavlja odprte, interoperabilne standarde. V zvezi z boljšo ureditvijo[8] je bil že dosežen napredek na evropski in nacionalni ravni. Zmanjšanje upravnih stroškov ureditve podjetij bo bistveno prispevalo k inovacijskim dejavnostim. Zakonodajno okolje mora sočasno okrepiti tudi **zaupanje potrošnikov z zagotovitvijo, da se** obstoječi **varnostni ukrepi** učinkovito uporabljajo tako za inovativne izdelke kot za obstoječe izdelke.

Presojo učinka uredbe na inovacijske potrebe je treba okrepiti. Uredba mora biti predvidljiva, prilagodljiva, enostavna in učinkovita. Uredbe, ki se osredotočajo na cilj politike in ne na tehnično rešitev njegove uresničitve, dopuščajo inovacijske rešitve. Komisija bo še naprej spodbujala to vrsto zakonodaje, kot je to naredila z „novim pristopom“ k ureditvi izdelkov. Spodbujala bo tudi pravočasno sprejetje visoko zastavljenih standardov, ki se osredotočajo na izvedbo in ne na tehnologijo.

Komisija si bo prizadevala za izboljšanje institucionalnega okvira **evropske standardizacije**. Zlasti si bo prizadevala za hitrejše sprejetje odprtih, interoperabilnih standardov ter boljše vključevanje malih in srednjih podjetij ter potrošnikov v postopek določanja standardov. V hitro razvijajočih se področjih tehnologije, kot je IKT, lahko specifikacije zasebne družbe zlahka postanejo dejanski industrijski standardi. Če se to zgodi, ne smejo ovirati dostopa do trga. Razen tega je, kot je razvidno s področja mobilnih komunikacij, hitra določitev odprtih, interoperabilnih standardov bistvena za svetovni uspeh evropskih podjetij. Komisija bo za dosego tega rezultata še naprej sodelovala z evropskimi organizacijami za standarde in družbenimi zainteresiranimi stranmi. Zagotovila bo, da bo evropska zakonodaja olajšala uporabo takih standardov.

Varstvo intelektualne lastnine je drugi osnovni pogoj za inovacije. Brez ustreznega varstva izumov in stvaritev ni motivacije za vlaganje vanje. Poleg tega jih avtorji težko uporabijo kot naložbo. Vzpostavitev sprejemljivih postopkov patentiranja, ki izravnavajo stroške s kakovostjo in pravno varnostjo, skupaj s pravočasnim, stroškovno učinkovitim in predvidljivim reševanjem sporov, mora biti prednostna naloga, ki je zlasti pomembna za mala in srednja podjetja. Komisija je prepričana, da je sprejetje „stroškovno učinkovitega“ **patenta Skupnosti** najpomembnejši ukrep. Obenem morajo države članice in Komisija skupaj za odpravo velike ovire za inovacije zagotoviti večjo učinkovitost obstoječega patentnega sistema z ratifikacijo londonskega protokola in z napredkom v zvezi z evropskim sporazumom o patentnih sporih ter zagotoviti njuno skladnost z zakonodajo Skupnosti.

V skladu s sklepi Sveta[9] in javnim posvetovanjem Komisije o prihodnji patentni strategiji bo Komisija predložila novo patentno strategijo pred koncem leta 2006. Poleg tega si bo

---

[8] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Izvajanje Lizbonskega programa Skupnosti: Strategija za poenostavitev zakonodajnega okolja“, COM(2005) 535, 19.10.2005.

[9] Zasedanje Sveta o konkurenčnosti (notranji trg, industrija in raziskave), 29.–30. maj 2006, Sklepi 9334/06 (začasna različica).

prizadevala za bolj celovito strategijo glede pravic intelektualne lastnine za spodbujanje kroženja inovativnih idej. Taka strategija mora biti vključena in dostopna. Potrebno je večje prizadevanje za povečevanje ozaveščenosti v zvezi s praktičnimi vidiki varstva intelektualne lastnine v inovativni skupnosti. Prizadevanje mora biti namenjeno malim in srednjim podjetjem ter zlasti javnim raziskovalnim organizacijam.

Posebej je treba obravnavati ustreznost obstoječih mehanizmov glede pravic intelektualne lastnine za storitveni sektor. Poseben izziv je zagotovitev ustreznosti obstoječih mehanizmov za prenos avtorskih pravic za nove digitalne storitve. Komisija izvaja celovit pregled pravnega reda na področju avtorskih pravic, da bi zagotovila, da pravni okvir in njegova uporaba prispevata k razvoju novih izdelkov, storitev in poslovnih modelov, ki se lahko ponujajo prek meja, ter k izboljšanju njihove uporabe po meri uporabnikov. Komisija zlasti želi predložiti pobudo o „dajatvah za avtorske pravice“ pred koncem leta.

Nenazadnje je za zaščito evropskih podjetij bistveno večje uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na tujih trgih in Komisija bo svoja prizadevanja osredotočila na številne prednostne države. Več sredstev bo dodeljenih za podporo imetnikom pravic, zlasti malim in srednjim podjetjem, ter za zagotavljanje pomoči pri posebnih težavah v zvezi s pravicami intelektualne lastnine v tretjih državah.

2.4. Spodbujanje sodelovanja med zainteresiranimi stranmi

Biti del grozda je pomembna konkurenčna moč za podjetja. **Grozdi** pomagajo pri odpravljanju vrzeli med podjetji, raziskavami in viri, s čimer pospešijo prenos znanja na trg. Uspešni grozdi spodbujajo intenzivno konkurenco, kot tudi sodelovanje. Izboljšujejo produktivnost, privabljajo naložbe, spodbujajo raziskave, krepijo industrijsko podlago in razvijajo posebne izdelke ali storitve ter postajajo žarišče razvoja sposobnosti. Grozdi svetovnega merila privlačijo genialne ume, ki ustvarjajo podlago za inovativnost – Silikonska dolina je najbolj znan primer.

Zato je „politika grozdov“ postala pomemben element politike držav članic na področju inovacij, kar se kaže v nacionalnih programih reform, in zato jo podpirajo instrumenti Skupnosti. Nova generacija programov evropske regionalne politike za obdobje 2007–2013 spodbuja pristop, ki temelji na regionalnih inovativnih grozdih, ne le v razvitih mestnih središčih, ampak tudi v revnejših ali podeželskih regijah. Številna podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, sodelujejo med seboj ter s središči znanja in tehnologije na regionalni ravni. Zato je ključni dejavnik v inovacijskem procesu bližina, ki povečuje učinkovitost politike na področju inovacij, če je ta prilagojena regionalnim in lokalnim potrebam. Novi okvir državne pomoči za raziskave, razvoj in inovativnost, ki ga bo Komisija sprejela pred koncem tega leta, bi moral pomagati državam članicam bolje usmerjati njihove obstoječeh podporne proračune za spodbujanje, med drugim, inovativnih grozdov.

Da bi Evropa izkoristila vse potenciale svojih grozdov, morajo ti doseči kritično maso in strateško usmeritev prek **večjega in boljšega nadnacionalnega evropskega sodelovanja**, ki sega prek državnih meja. To povečuje možnost za ustvarjanje evropskih grozdov svetovnega merila. V podporo temu procesu bo Komisija zlasti označila zanesljivost nacionalnih in čezmejnih grozdov ter spodbujala praktično sodelovanje med regionalnimi organi in zadevnimi gospodarskimi udeleženci ali združenji, s čimer bo podprla sodelovanje med pobudami grozdov. Prvi rezultati te pobude bodo predstavljeni na ministrski konferenci jeseni 2007, da se doseže skupna evropska agenda za grozde.

Gospodarstvo znanja se zanaša na prenos znanja od tistih, ki ga ustvarjajo, na tiste, ki ga uporabljajo in lahko gradijo na njem. Prenos znanja med javnimi raziskovalnimi organizacijami in tretjimi stranmi (vključno z industrijo in organizacijami civilne družbe) se mora izboljšati, države članice pa se poziva, da to upoštevajo pri politiki na področju inovacij. To bo pripomoglo k temu, da bodo nove tržne možnosti temeljile na raziskavah. Javne raziskovalne organizacije, ki zavzemajo približno eno tretjino vseh dejavnosti raziskav in razvoja v Evropi, imajo pri tem posebno pomembno vlogo. Vse od številnih oblik prenosa znanja – pogodbene raziskave, sodelovanje pri raziskavah, licenciranje, objave ter izmenjave strokovnih raziskovalcev med javnim in zasebnim sektorjem – je treba nadalje razviti in bolje upravljati.

Komisija bo predstavila sporočilo o izboljšanju **prenosa znanja** med javno raziskovalno bazo in industrijo po Evropi. To bo zagotovilo smernice v zvezi s tem, kako lahko javni organi obravnavajo obstoječe glavne ovire, ter kako se lahko lastništvo ter uporaba rezultatov raziskav in razvoja ter s tem povezane pravice intelektualne lastnine najbolje združijo s temeljnimi nalogami javnih raziskovalnih organizacij.

Nadalje bo Komisija poenostavila svojo **podporo podjetništvu in informacijska omrežja**. To bo spodbudilo in olajšalo sprejemanje novih idej ter njihovo preoblikovanje v tržne proizvode in storitve, zlasti v malih in srednjih podjetjih. Zlasti bo pripomoglo k temu, da bodo inovacijski relejni centri in evropski informacijski centri zagotavljali vrhunske poslovne storitve za mala in srednja podjetja.

Sporočilo „Uresničevanje agende za posodobitev univerz“[10] je že opozorilo na številne pomembne korake, ki lahko evropskim univerzam omogočijo, da izboljšajo svoje zmogljivosti, vključno z vse bolj učinkovitim prispevanjem k inovacijskemu procesu. Zato je bistveno, da se univerzam zagotovi zadostna samostojnost za razvoj lastne strategije. Strukturirano in strateško partnerstvo med podjetji in univerzami je treba okrepiti. To zahteva več možnosti za izmenjavo osebja, poučevanje in spodbujanje podjetništva na univerzah ter ustanovitev znanstvenih parkov okrog univerz z zadostnimi finančnimi sredstvi, da se podpre ustanavljanje neodvisnih raziskovalnih podjetij. To bo pomagalo premostiti kulturno vrzel, ki tako pogosto ločuje univerzitetne raziskave od potreb podjetij. Do boljšega sprejemanja inovacij na lokalni in regionalni ravni lahko vodi tudi razvoj vezi med univerzami in lokalno civilno družbo.

Komisija za oktobra letos načrtuje predložitev predloga za ustanovitev **Evropskega tehnološkega inštituta (ETI)**[11]. To bo integrirano partnerstvo znanosti, podjetništva in izobraževanja, ki bo v vseh svojih pobudah predstavljalo odličnost. Načrtuje se, da bo to ključno gonilo in nov model za inovativnost na strateških interdisciplinarnih področjih, kjer obstaja možnost za ustvarjanje inovativnih rešitev in tržnih prednosti, ki bi pomembno vplivale na evropsko konkurenčnost. Povezal bo najboljše evropske študente in raziskovalce, da bodo sodelovali z vodilnimi podjetji pri razvoju ter izkoriščanju znanja in raziskav, ter izboljšali vodstvene sposobnosti na področju raziskav in inovacij. Podjetja bodo v celoti vključena v Evropski tehnološki inštitut, vse od članstva v njegovem upravnem odboru do vključenosti v vse vidike raziskav in izobraževanja, od opredelitve in izvajanja dejavnosti usposabljanja do dejavnega sodelovanja v raziskavah.

---

[10] Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije; ‚COM(2006) 208, 10.5.2006.

[11] Evropski tehnološki inštitut: nadaljnji koraki v zvezi z njegovo ustanovitvijo; Sporočilo Komisije Evropskemu svetu, COM(2006) 276, 8.6.2006

2.5. Finančna spodbuda za raziskave in inovacije

Inovacije zahtevajo odlične raziskave, načrtovane in izvedene v okviru dvostranskega komuniciranja med raziskovalci in podjetji. Evropske raziskovalne dejavnosti so že postale bolj usmerjene prek **evropskih tehnoloških platform**, ki pod vodstvom industrije združujejo zainteresirane strani, vključno z raziskovalno skupnostjo in finančnim svetom. Čeprav niso instrument okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj, se je velika večina raziskovalnih agend, ki jih opredeljujejo platforme, upoštevala pri oblikovanju predlogov Komisije za sedmi okvirni program. Prav tako so na zasedanju Evropskega sveta marca 2006 države članice določile nacionalne cilje za raziskave, ki bi, če se dosežejo, dvignili stopnjo naložb v raziskave in razvoj v Evropski uniji z 1,9 % BDP na 2,6 % do leta 2010. To je korak v pravo smer, vendar je ključni izziv sedaj ustvarjanje okolja, ki prispeva k zasebnim naložbam v raziskave, razvoj in inovacije.

Sedmi okvirni program bo prek mešanice obstoječih in novih shem spodbudil financiranje raziskav s sodelovanjem v Evropi v obdobju 2007–2013. Ustanovitev **Evropskega raziskovalnega sveta** bo nadgradila konkurenčnost za odličnost z usmerjanjem sredstev na ravni EU za najboljše pionirske raziskave.

Skupne tehnološke pobude, nova shema za financiranje iz sedmega okvirnega programa, bo ponudila nov okvir za uresničevanje posebno ambicioznih raziskav in tehnoloških agend, ki zahtevajo velike javne in zasebne naložbe na evropski ravni. To bodo pobude, katerih obseg in razpon sta takšna, da obstoječe sheme za financiranje ne zadostujejo za doseganje želenih ciljev. S povezovanjem zainteresiranih strani v okviru skupno dogovorjenih agend raziskav, ki jih spodbuja industrija, bodo skupne tehnološke pobude pospešile ustvarjanje novega znanja, izboljšale sprejemanje rezultatov raziskav v strateške tehnologije in pospeševale potrebno specializacijo v sektorjih visoke tehnologije, ki določajo prihodnjo industrijsko konkurenčnost EU. Prvotno so bile možne skupne tehnološke pobude, določene na šestih področjih, ki dajejo precejšnje možnosti za večanje evropske inovacijske zmogljivosti. Na podlagi izkušenj bo v prihodnosti mogoče predlagati nadaljnja področja.

Države članice so se odločile, da si morajo **novi programi kohezijske politike za obdobje 2007–2013** prizadevati za „namenitev“ večjega deleža od skupno 308 milijard EUR sredstev za naložbe v znanje in inovacije. Vse države članice in regije se poziva, da si na tem področju zastavijo ambiciozne cilje. To je tudi v skladu s strateškimi smernicami Skupnosti za kohezijsko politiko za obdobje 2007–2013, ki države članice in regije pozivajo, da postavijo izrecne določbe za poskuse in naložbe v inovacije, ki temeljijo na nacionalnih in regionalnih inovacijskih strategijah. To bo državam članicam omogočilo, da postavijo močne raziskovalne in inovacijske sisteme po vsej Evropi, vključno s sistemi, ki podpirajo inovativnost na regionalni ravni. Inovacijski ukrepi se bodo sofinancirali tudi iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, da se razvijejo visoko kakovostni proizvodi z dodano vrednostjo in spodbujajo trajnostne uporabe naravnih virov. Potrebna je boljša sinergija med nacionalnimi prizadevanji in prizadevanji Skupnosti za podporo inovacijam, razen tega je treba v celoti izkoristiti vse razpoložljive instrumente Skupnosti za napredek pri sprejemanju agend nacionalne politike na področju inovacij.

Za podporo inovacijam **program za konkurenčnost in inovacije (PKI)** združuje ukrepe za podporo inovacijam, ki vključujejo področja energije, ekoloških inovacij in IKT ter so tesno povezani s sedmim okvirnim programom za raziskave in razvoj. PKI zlasti predvideva 60-odstotno povišanje finančnih instrumentov za podporo podjetništvu in inovacijam. Nedavno sporočilo „Financiranje rasti MSP“ je poudarilo nadaljnje ukrepe za izboljšanje dostopa do

financiranja, ki lahko povzroči potrojitev zgodnjih naložb rizičnega/tveganega kapitala v EU do leta 2013.

Komisija bo v sodelovanju z EIB ustanovila **Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja**, ki bo s posojili in jamstvi podpiral naložbe v zelo tvegane raziskovalne projekte, projekte tehnološkega razvoja in predstavitvene projekte. Skupnost bo prispevala sredstva v višini do 1 milijarde EUR iz izbranih tem in dejavnosti sedmega okvirnega programa za Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja, sredstva v višini do 1 milijarde EUR pa bo prispevala tudi EIB. S krepitvijo finančne zmogljivosti EIB na področju raziskav bo Skupnost prizadevanja številnih evropskih bank in finančnih ustanov usmerila v raziskave in inovacije, s čimer bo povečala zasebne naložbe in financiranje na tem področju.

Za nadaljnje izboljšanje dostopa do finančnih sredstev za razvoj podjetij, vključno s storitvami, sta Komisija in Evropska investicijska banka dali inovativno pobudo za uporabo strukturnih skladov, da se malim podjetjem zagotavi dostop do financiranja. Ta tako imenovana pobuda **JEREMIE** („skupna evropska sredstva za mikro in srednja podjetja“) bo delovala v okviru programov kohezijske politike, da se državam članicam zagotovi podpora pri razvoju učinkovitih finančnih instrumentov v korist malim in srednjim podjetjem, pri čemer je EIS namenjen pomoči vodjem programov pri zapleteni nalogi zagotavljanja različnih oblik rizičnega kapitala v skladu z regionalnimi potrebami in prednostmi. Države članice se poziva, da v celoti izkoristijo to pobudo kot dodaten vir kapitala in strokovnega znanja.

Komisija je nedavno sprejela **nove smernice o državni pomoči** za rizični kapital[12]. Pred koncem leta bo sprejela nov okvir za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije. Ti dve pobudi bosta državam članicam omogočili, da državno pomoč bolje usmerijo v tržne nepopolnosti, ki ovirajo zagotavljanje rizičnega/tveganega kapitala ter zadostnih finančnih sredstev za raziskovalne in inovacijske dejavnosti. V okviru raziskav, razvoja in inovacij namerava Komisija razširiti kategoriji za raziskave in razvoj ter inovacije ter načrtuje sprejetje številnih ciljno usmerjenih ukrepov za podporo inovacijam, kot so pomoč za ustanovitev novih inovativnih podjetij, svetovalne in podporne storitve, posojanje usposobljenega osebja, procesne in organizacijske inovacije ter inovacijski grozdi. Države članice morajo proračune za državno pomoč preusmeriti v te ukrepe ob polnem spoštovanju obveznosti do „manjše in bolje usmerjene pomoči“.

Davčne spodbude so prav tako lahko pomemben političen instrument, ki ga države članice lahko uporabijo za spodbujanje večjega števila podjetniških raziskav, inovacij in zasebnih naložb ob polnem spoštovanju zakonodaje Skupnosti. Številne države članice so nedavno uvedle nove spodbude ali okrepile že obstoječe. Države članice morajo prav tako upoštevati dobre prakse, da se izboljša učinkovitost splošnih davčnih spodbud v korist raziskavam in razvoju ter čim bolj poveča njihova uporaba. Komisija bo sporočilo predložila pozneje v letu 2006, skupaj z natančnimi smernicami glede vprašanj, ki so pomembna za oblikovanje in oceno splošnih davčnih spodbud za raziskave in razvoj.

---

12 Smernice Skupnosti o državni pomoči za podporo naložbam rizičnega kapitala v mala in srednja podjetja, 19.7.2006: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/risk_capital_guidelines_en.pdf.

2.6. Dajanje zgleda: vloga vlad

Javni sektor mora biti zgled s sprejetjem inovativnih pristopov ter izkoriščanjem novih tehnologij in postopkov v javni upravi. To bo omogočilo boljše obravnavanje potreb državljanov in povečalo kakovost javnih storitev, vključno s povečanjem produktivnosti.

Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) so na celotnem območju EU večinoma premalo izkoriščene, zlasti v javnem sektorju. To je bistveno za razvoj javnih storitev: z večjim obsegom uporabe IKT v javnih storitvah (npr. v zdravstvenem sektorju) se ne bi samo povečala produktivnost javnega sektorja; ampak bi se lahko odprli veliki trgi za inovativne izdelke in storitve IKT.

Boljše prakse **javnih naročil** lahko prispevajo k pospeševanju vstopa inovativnih izdelkov in storitev na trg, s čimer se izboljša kakovost javnih storitev na trgih, na katerih je javni sektor pomemben kupec. Naročniki lahko to naredijo, če svoje potrebe opiše širše in na podlagi izvajanja, kar ponudnikom omogoča, da predlagajo boljše in bolj raznolike rešitve za težavo, ki jo je treba rešiti. Javni kupci bodo morali postati „inteligentne stranke“, ki načrtujejo, kaj kupiti, kako kupiti in kdo bo opravil nakup. Kot je bilo predlagano v Ahovoem poročilu, morajo upoštevati tudi stroške, ki nastanejo med celotnim življenjskim ciklom izdelka ali storitve, in se ne smejo osredotočiti le na stroške v času nakupa. Javni kupci se lahko tudi povežejo, da izmenjajo strokovno znanje in ideje ter izvedejo obsežnejše naročilo. To bi spodbudilo povpraševanje po inovacijah, javnim organom pa omogočilo nakup izdelkov in storitev boljše kakovosti.

Javni organi v Evropi še niso izkoristili možnosti tako imenovanega predkomercialnega naročila. Ta ima na primer v ZDA pomembno vlogo v gospodarstvu, ne le za inovacije na področju obrambe, vesolja in varnosti, ampak tudi v drugih javnih sektorjih, kot so promet, zdravstvo, energetika in IKT. Če na trgu ni komercialnih rešitev, lahko javni organi s predkomercialnim naročilom v skladu s svojimi potrebami oblikujejo tehnološko inovativne rešitve. Pri predkomercialnem naročilu javni ponudniki ne določijo, kako oblikovati posebne rešitve na področju razvoja in raziskav, ampak predlagajo nadomestne rešitve, na podlagi katerih se lahko odpravi težava javnega interesa.

Dolgoročni načrti, ki se predstavijo trgu, ter tehnični dialog med kupci in trgom lahko spodbujajo inovativne rešitve. Direktivi o javnih naročilih[13], sprejeti leta 2004, določata področje uporabe za razpise, usmerjene v inovacije. Poleg tega direktivi vključujeta tudi določbe, ki naj bi imele pozitiven vpliv, kar zadeva lažji dostop ter sodelovanje malih in srednjih podjetij na trgih javnih naročil. Javni subjekti morajo te možnosti izkoristiti. Države članice se tudi spodbuja, da v lizbonskih nacionalnih programih reform sprejmejo konkretne ukrepe za spodbujanje inovacij in raziskav z boljšimi praksami javnega naročanja, kot je predlagano v integriranih smernicah za rast in delovna mesta.

Službe Komisije pripravljajo priročnik o možnostih, ki jih direktivi o javnih naročilih dajeta za komercialne in predkomercialne razpise, usmerjene v inovacije, ki bo objavljen še letos. To je pomemben korak v procesu ozaveščanja glede možnosti, ki jih imajo naročniki za spodbujanje inovacij.

---

[13] Direktivi 2004/18/ES in 2004/17/ES.

3. OLAJŠEVANJE NASTANKA VODILNIH TRGOV, USMERJENIH K INOVACIJAM

Učinkovitejši in konkurenčnejši okvirni pogoji so nujni za uspešno sprejemanje inovacij v EU, vendar ne bodo mogli nadomestiti stalnega pomanjkanja inovacij v EU v primerjavi z njenimi glavnimi konkurenti. Kot je bilo upravičeno opozorjeno v Ahovem poročilu, mora Evropa poskušati bolj usmerjeno razvijati inovacijam prijazne trge ter tako ustvariti pogoje za lažji prenos tehnoloških in netehnoloških inovacij v tržne izdelke.

Zato se predlaga uvedba **nove pobude za vodilne trge**, katere cilj je olajšati oblikovanje in trženje novih inovativnih izdelkov in storitev na obetavnih področjih. Treba je prepoznati področja, na katerih bi odprava ovir bistveno prispevala k procesu konkurenčnosti in omogočila nastanek novih trgov. To zlasti vključuje usklajeno delovanje, v okviru katerega se ukrepi glede ponudbe, kot je podpora za raziskave, npr. podpora, ki bo zagotovljena v sedmem okvirnem programu, povezujejo z ukrepi za razumevanje in spodbujanje konkurenčnega tržnega povpraševanja po inovativnih izdelkih in storitvah. Oblikovalci politike lahko na primer preučijo zakonodajno okolje, določitev standardov, bolje izkoristijo priložnosti, ki jih zagotavljajo pravila o javnih naročilih, in izboljšajo splošno tržno okolje ter s tem spodbudijo inovacijam prijaznejšo kulturo. Taka pobuda bo prispevala k ustvarjanju dinamičnih in učinkovitih krogov naraščajočega povpraševanja in inovacij s spodbujanjem inovativnih družb, in ne z „izbiro zmagovalcev“ ali spodbujanjem posebnih tehnologij.

Dejansko je treba uporabiti sistematičen in v prihodnost usmerjen pristop, da se preučijo vsi razpoložljivi instrumenti politike in možnost njihove skupne uporabe, da se pravočasno oblikujejo ugodni in konkurenčni tržni pogoji za razvoj novih tehnologij. Zato bi bil potreben usklajen pristop med državami članicami in Skupnostjo, tudi ob ustreznem upoštevanju podobnih pobud v državah članicah.

Opredelitev prednostnih področij mora temeljiti na trgu, pri čemer se v celoti upošteva potreba po ohranitvi svobodne in poštene konkurence. Brez izključevanja katerega koli področja iz te pobude je javni interes jasno viden pri iskanju rešitev kot odziv na zaskrbljenost državljanov. To bi bila zlasti področja, na katerih imajo javni organi ključno vlogo pri odpravi obstoječih ovir pri vstopu novih izdelkov na trg. Zaradi tega pa se ne sme zmanjšati podpora inovacij v bolj tradicionalnih sektorjih.

Komisija je prepričana, da bi, če dokaže, da lahko inovacije prispevajo k odpravi teh težav, tak pristop bistveno prispeval k oblikovanju inovacijam prijazne družbe, potrošniki pa bi bolj zaupali v njene prednosti.

V praksi lahko Komisija uporablja tehnološke platforme in inovacijske odbore Europe INNOVA[14], ki zlasti omogočajo opredelitev ovir in priložnosti v zvezi s posebnimi tehnološkimi področji in sektorji. Zlasti dolgoročni načrti strateškega raziskovanja tehnoloških platform so dobra osnova za oceno potrebe po nadaljnjih ukrepih.

Ekološka inovativnost je področje, ki nudi obetavne možnosti za nastanek inovacijam prijaznega vodilnega trga. Z okoljsko politiko, zlasti z dobro oblikovano ureditvijo in razvojem tržno usmerjenih instrumentov, lahko ekološka inovativnost postane privlačnejša . Vzpostavil bi se lahko na primer mehanizem, s katerim bi lahko sedanje „najboljše izvajanje“ na trgu v primeru določenih izdelkov postalo referenčni standard v določenem časovnem

[14] Glej inovacijske odbore Europe INNOVA na http://www.europe-innova.org/index.jsp.

obdobju, kar bi spodbudilo druga podjetja, da se mu prilagodijo. Ekološka inovativnost se lahko spodbuja tudi s pospeševanjem sodelovanja med raziskavami in podjetji na obetavnih področjih, kot so gradnja, upravljanje voda, bioindustrija, zajetje in skladiščenje ogljika ali recikliranje.

Kot del ekološke inovativnosti lahko se določitev ciljev za izboljšanje energetske učinkovitosti lahko uporablja kot model za druge vidike energije: predvideni akcijski načrt na tem področju bo dejansko prispeval k uresničitvi tega cilja. To je treba obravnavati v širšem smislu nedavno sprejete zelene knjige[15] o evropski strategiji za trajnostno, konkurenčno in varno energijo ter predvidene strateške analize evropske energetske politike.

Primer potencialnega inovacijam prijaznega vodilnega trga: inteligentne, skoraj nič-energetske hiše

Nastanek vodilnega trga za „inteligentne, skoraj nič-energetske hiše“ bi zagotovil nove poslovne možnosti (npr. pametne storitve, enote zgradb, njihovi sestavni deli in materiali zanje ter novi viri oskrbe z energijo) in bistveno zmanjšal odvisnost Evrope od fosilne energije ter zmanjšal emisije toplogrednih plinov in drugih onesnaževal.

Koncept „inteligentne, skoraj nič-energetske hiše“ zagotavlja možnost povsem novega, tehnološko intenzivnega evropskega trga z očitnim svetovnim izvoznim potencialom. Evropska gradbena tehnološka platforma je pod vodstvom industrije že povezala številne zainteresirane strani (npr. organizacije strank/uporabnikov, podjetja za oskrbo z energijo, lokalne in regionalne organe, proizvajalce materialov, proizvajalce opreme, arhitekte, inženirje in ključne tehnologe) pri oblikovanju agende strateškega raziskovanja. Prav tako preučuje ukrepe v zvezi s povpraševanjem, ki bi lahko spodbudili povpraševanje po inovativnih tehnologijah in storitvah, kot so pobude za spodbujanje energetske učinkovitosti v javnem sektorju, boljše strukture javnega naročanja in spremembe pri obravnavi pravic intelektualne lastnine[16].

Potrebna je evropska politična agenda, da se odstranijo preostale ovire ter zagotovi širjenje ter uporaba metod in meril ocene uspešnosti ter dosledno vključijo veljavne predpise in pobude, npr. direktive EU o gradnji in energetski učinkovitosti, akcijske načrte EU, nacionalne predpise, zeleno knjigo o energiji ter kjotske obveznosti v zvezi z emisijami.

Med druge primere takšnih področij sodijo **notranja varnost in obramba**, ki sta postali globalno vprašanje, predvidijo se lahko inovativni pristopi na področjih, kot so javni prevoz, organizacija javnega prostora in varovanje meja; **vesolje** dolgoročno omogoča obsežno področje uporabe visokotehnoloških inovacij (zlasti javni vlagatelji v okviru programov Galileo[17] in GMES (globalno spremljanje okolja in varnosti), ključnih vesoljskih programov Komisije, ki morajo svoje znanje o sistemu in njegovem področju poslovne uporabe deliti s potencialnimi končnimi uporabniki v vesoljskih in nevesoljskih sektorjih, da povečajo njihovo ozaveščenost o potencialnih rešitvah, povezanih z vesoljem); **promet**, kjer povpraševanje po energetski učinkovitosti ponuja številne možnosti; **pomorske tehnologije in izdelki, ki omogočajo nove uporabe morja**, kot so vrtanje v globokem morju,

---

15 Zelena knjiga o energetski učinkovitosti, COM(2005) 265, 22.6.2005.

16 Gradbeni sektor trenutno v glavnem ne uporablja uradnih sredstev za zaščito intelektualne lastnine in patentiranja.

17 Za izpolnitev različnih zahtev uporabnikov je treba preučiti možnost natečaja za mlade vlagatelje v zvezi s prihodnjo uporabo signala Galileo na ravni EU v povezavi z že obstoječimi natečaji.

izkoriščanje morske biotehnologije, priobalna marikultura in obnovljivi viri energije, tehnologije za spremljanje in nadzor oceanskega prostora, od katerih se veliko pričakuje; **zdravje**, ki ima velik potencial rasti, kar zadeva inovativne izdelke in storitve (vključno zlasti z e-zdravjem in zagotavljanjem prilagojenih rešitev, ki starejšim ljudem omogočajo, da še naprej živijo neodvisno, farmacevtskimi izdelki in medicinskimi pripomočki, pri katerih lahko inovacije neposredno koristijo bolnikom ter povečajo konkurenčnost), ali **dobro počutje in kultura** (na primer storitve z ustvarjalno vsebino, ki pridobivajo novo razsežnost z uvedbo širokopasovnih omrežij ter državljanom in podjetjem omogočajo dostop do raznovrstnih ustvarjalnih vsebin, kot so avdiovizualne vsebine, igre, kulturne informacije doma in na poti) so primeri trgov, na katerih mora imeti javni sektor pomembno vlogo.

Komisija bo izvedla podrobno analizo na podlagi informacij iz različnih virov, vključno z javnim posvetovanjem, da bo opredelila možna področja, na katerih lahko kombinacija ukrepov ponudbe in povpraševanja prispeva k nastanku inovacijam prijaznih trgov. V ta namen so se že začela neuradna posvetovanja evropskih tehnoloških platform in inovacijskih odborov Europe INNOVA. Na podlagi rezultatov posvetovanj ali morebitnih drugih koristnih informacij (kot so informacije regionalnih inovacijskih omrežij v skladu s predvideno pobudo Regije za gospodarsko spremembo) ter rezultatov analize ukrepov, potrebnih za nastanek takšnih vodilnih trgov, in njihovega vpliva, bo Komisija predlagala **celovito strategijo**. Pri tem bo prikazala tudi predvideni pozitivni vpliv na rast in delovna mesta. Prvi ukrep bo preskus tega koncepta leta 2007, in sicer bo ta v pilotni fazi uporabljen na določenem številu področij.

Komisija namerava to pobudo za inovacijam prijazen vodilni trg izvesti v skladu z obstoječim pravnim in institucionalnim okvirom. Odločilni korak, ki bo povzročil dejansko spremembo, je popolna politična zavezanost vseh ustreznih akterjev, da bodo pomagali opredeliti in odstraniti možne ovire za nastanek inovacijam prijaznih trgov. Komisija bo vodila ta proces in spodbujala sodelovanje za oblikovanje skupne agende.

4. BOLJŠE EVROPSKO UPRAVLJANJE NA PODROČJU INOVACIJ

Za izboljšanje inovacijske zmogljivosti EU bo potrebna dolgoročna zavezanost širšemu političnemu okviru. Noben samostojen ukrep ali udeleženec ne more doseči takšnega rezultata ali višje stopnje rasti, kot jo bo omogočila ta zavezanost. Le združena prizadevanja vseh javnih in zasebnih zainteresiranih strani, ki sodelujejo, kadar je to potrebno, in so si konkurenčne, kadar je to primerno, bodo povzročila potrebno sprejemanje inovacij v družbi.

Politično vodstvo je zlasti potrebno za upravljanje **strukturne spremembe**, ki je neizogibno povezana z inovacijami prijazno družbo, ki temelji na znanju in jo želi to sporočilo spodbujati. Tudi podjetja morajo imeti svojo vlogo in prevzeti **družbeno odgovornost** pri olajševanju sprejemanja inovacij. Povečanje naložb v raziskave in inovacije je najboljše sredstvo za izboljševanje njihove konkurenčnosti. Hkrati se morajo podjetja v okviru družbeno odgovornega obnašanja zavedati, da lahko hitre tehnološke spremembe povzročijo zaskrbljenost državljanov. Da bi spodbudili zaupanje državljanov v inovacije, jih je treba glede tega pomiriti. Inovacijske potrebe je treba organizirati na način, ki podpira sprejetje sprememb in tudi zagotavlja možnosti za upravljanje človeških virov, kar omogoča večjo produktivnost.

Na politični ravni morajo države članice še naprej priznavati in dosledno podpirati inovacije kot **ključno prednostno nalogo v obstoječem partnerstvu za rast in delovna mesta**. Na

spomladanskih zasedanjih v letih 2005 in 2006 je Evropski svet potrdil ta pristop, vendar je treba narediti še več, da bodo inovacije še naprej zavzemale pomembno mesto na evropskem dnevnem redu. Komisija pozdravlja namen predsedstva, da bo na neuradnem srečanju voditeljev držav in vlad v Lahtiju 20. oktobra 2006 razpravljala o inovacijah. Komisija upa, da bodo države članice kot rezultat vrha v Lahtiju izjave v podporo inovacijam preoblikovale v dejanske ukrepe.

Za uresničitev političnih usmeritev iz tega sporočila **je treba izboljšati upravno strukturo za inovacije**. Ta mora obravnavati inovacije na vseh ravneh. Prednostna naloga mora biti vzpostavitev trdnih inovacijskih sistemov v vseh **državah članicah**, ki temeljijo na vseh inovacijskih smernicah, opisanih v tem sporočilu, vključno z izobraževanjem, raziskavami, prenosom znanja, podjetništvom in financami. V ta namen se predlaga, da države članice uporabijo nacionalne mehanizme usklajevanja, vzpostavljene v lizbonskem procesu, za spremljanje učinkovitega izvajanja inovacijskih strategij.

Upravna struktura prenovljene lizbonske strategije zagotavlja forum za politične razprave in izmenjavo najboljših praks na področju inovacij na **ravni EU** v okviru večstranskega nadzora, ki temelji na pogodbi. Tematske razprave o inovacijah, ki bodo jeseni leta 2006 potekale v različnih sestavah Sveta, dajejo možnost za oblikovanje letnega poročila Komisije o napredku za leto 2007 in nadaljnje razprave Sveta spomladi 2007. Komisija bo pri ocenjevanju poročil o napredku pri izvajanju nacionalnih programov reform (do 15. oktobra) zlasti natančno ocenila reforme in politike držav članic, ki obravnavajo inovacijske sisteme, ter o tem poročala v letnem poročilu o napredku. V zvezi s tem se Svet za konkurenčnost poziva, da redno ocenjuje vpliv nacionalne politike na področju inovacij na konkurenčnost.

Cikel upravljanja prenovljene lizbonske strategije predvideva sprejetje integriranih smernic za vodenje procesa v obdobju treh let. Naslednja revizija integriranih smernic leta 2008 za novo obdobje treh let bo priložnost za razmislek o izkušnjah, pridobljenih v okviru nacionalnih programov reform v ciklu upravljanja 2005–2008, ter o novih političnih smernicah, predloženih v tem sporočilu. Presoje vpliva zakonodaje Skupnosti že izrecno zahtevajo, da se upošteva vpliv posamezne uredbe na inovacije: te določbe se bodo ocenile, da se jih okrepi v okviru splošnega pregleda smernic Komisije za presojo vpliva.

Glavno pristojnost za spodbujanje inovacij imajo pogosto **regionalni organi**. Regije morajo zato sodelovati pri pripravi in izvajanju nacionalnih programov reform, vključno z razvojem lastnih regionalnih inovacijskih strategij. Potrebna so dodatna prizadevanja, da se spodbudita seznanjanje s politiko in širjenje dobre prakse prek meja. V zvezi s tem bo Pro INNO Europe ponudil platformo, ki združuje regionalne in nacionalne oblikovalce politike, da se olajša nadnacionalno sodelovanje na področjih skupnega interesa. Industrijski grozdi so odličen primer takšnega sodelovanja. Poleg tega bo Komisija državam članicam predložila predloge za pobudo Regije za gospodarsko spremembo na podlagi novih programov kohezijske politike. Ta pobuda bo regije povezala v mreže za razvoj najboljše prakse na ključnih področjih, kot so raziskave in inovacije, ter za spodbujanje prenosa novih idej v projekte, ki jim bo dana podpora na podlagi programov.

Nenazadnje so **zasebne zainteresirane strani** bistveni element učinkovitega inovacijskega sistema in jih je zato treba v celoti vključiti v opredeljevanje političnih prednostnih nalog. Države članice se poziva k spodbujanju javno-zasebnih partnerstev, kadar je to primerno, da se zasebni sektor bolje vključi v izobraževanje, raziskave in financiranje.

5. NAČRT ZA INOVATIVNEJŠO EVROPO

Pomanjkljivosti inovacijskega sistema EU je mogoče povzeti kot pomanjkljivosti na področju inovacijskih virov in zmogljivosti, pobud za inovacije ter sodelovanja med akterji inovativnosti.

V zadnjih letih je bilo na nacionalni ravni in na ravni Skupnosti veliko prizadevanj za obravnavo teh pomanjkljivosti. Pomembna temelja na tem področju sta 3 % akcijski načrt[18] in sporočilo Komisije „Več raziskav in inovacij“ iz oktobra 2005.

To sporočilo postavlja ta prizadevanja v **širši okvir**. Spodbuditi poskuša tako ponudbo inovacij kot povpraševanje po njih. Pri tem upošteva priporočila Ahovega poročila. Postavlja temelje za široko zastavljeno inovacijsko strategijo, ki jo je zahteval Svet na spomladanskem zasedanju. Tako lahko svoje cilje doseže le z obsežnim izvajanjem na ravni Skupnosti, njenih držav članic in njihovih regij. Hkrati se zahteva, da ukrepajo tako javni organi kot tudi poslovni sektor in civilna družba.

V okviru Lizbonske strategije za rast in delovna mesta med zelo pomembne politične prednostne naloge sodi naslednjih **10 ukrepov**:

Ukrep 1: Države članice se poziva, da znatno povečajo delež javnih izdatkov, namenjenih za izobraževanje, ter v **izobraževalnih sistemih** opredelijo in odpravijo ovire za spodbujanje inovacijam prijazne družbe. Zlasti morajo izvajati priporočila, vključena v sporočilo „Uresničevanje agende za posodobitev univerz“[19], ki predvideva izboljšanje izobraževanja in inovacijskih spretnosti.

Ukrep 2: Ustanoviti je treba **Evropski tehnološki inštitut** za pomoč pri izboljšanju evropske inovacijske zmogljivosti in dosežkov. Komisija namerava oktobra 2006 pripraviti predlog, EIT pa mora delovati do leta 2009.

Ukrep 3: Skupnost in države članice morajo še naprej razvijati in izvajati strategijo za oblikovanje odprtega, enotnega in konkurenčnega evropskega **trga delovne sile za raziskovalce**, ki ponuja privlačne poklicne možnosti, vključno z možnimi pobudami za mobilnost.

Ukrep 4: Da bi izboljšala sprejemanje rezultatov raziskav v Evropi, bo Komisija leta 2006 sprejela sporočilo – vključno s prostovoljnimi smernicami ter ukrepi držav članic in zadevnih zainteresiranih strani – za spodbujanje **prenosa znanja med** univerzami in drugimi **javnimi raziskovalnimi organizacijami** ter industrijo.

Ukrep 5: Kohezijska politika EU za obdobje 2007–2013 se bo usmerila v podporo regionalnim inovacijam. Vse države si morajo prizadevati, da znaten delež od 308 milijard EUR, ki so na voljo, namenijo za naložbe v znanje in inovacije.

Ukrep 6: Komisija bo pred koncem leta 2006 sprejela nov okvir za **državno pomoč** za raziskave, razvoj in inovativnost, da bi državam članicam pomagala pri boljšem usmerjanju

---

18 Sporočilo Komisije „Naložbe v raziskave: akcijski načrt za Evropo“, COM(2003) 226 konč./2, 4.6.2003.

19 Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije, COM(2006) 208, 10.5.2006.

državne pomoči v tržne nepopolnosti, ki preprečujejo dejavnosti raziskovanja in inovacij. Države članice morajo svoje proračune za državno pomoč usmeriti v izpolnitev teh ciljev ob polnem spoštovanju skupnih obveznosti do „manjše in bolje usmerjene pomoči“. Komisija bo sporočilo predložila pozneje v letu 2006, skupaj z natančnimi smernicami za oblikovanje in oceno splošno veljavnih **davčnih spodbud za raziskave in razvoj**.

Ukrep 7: Komisija bo na podlagi nedavnih javnih posvetovanj pred koncem leta 2006 predložila novo **strategijo za patente** in v letu 2007 pripravila celovitejšo **strategijo za pravice intelektualne lastnine**, ki bo med drugim olajšala kroženje inovativnih zamisli.

Ukrep 8: Na podlagi pregleda pravnega reda o avtorskih pravicah bo Komisija nadaljevala svoje delo, s čimer bo zagotovila, da pravni okvir in njegova uporaba prispevata k razvoju novih **digitalnih izdelkov, storitev in poslovnih modelov**. Zlasti pa bo pred koncem leta 2006 predložila pobudo o „dajatvah za avtorske pravice“.

Ukrep 9: Komisija bo leta 2007 preskusila strategijo za olajšanje nastanka inovacijam prijaznih **vodilnih trgov**. V zvezi s tem bo po javnem posvetovanju, ki bo vključevalo zlasti tehnološke platforme in inovacijske odbore Europe INNOVA, opravila natančno analizo možnih ovir za prevzem novih tehnologij na omejenem številu območij. Poleg tega bo Komisija na podlagi te izkušnje pripravila celovito strategijo za vodilne trge.

Ukrep 10: Komisija bo do konca leta 2006 objavila in razposlala priročnik o tem, kako lahko predkomercialna in komercialna naročila spodbudijo **inovacije**, s čimer bo podprla države članice pri izkoriščanju priložnosti, ki jih ponujata novi direktivi o javnih naročilih.

Okvir za Izvajanje teh nalog je prenovljena lizbonska strategija za rast in delovna mesta. Ta zahteva zavezanost vseh strani**,** zlasti držav članic, da izvedejo strukturne reforme za pospešitev inovativnosti. Komisija bo spremljala izvajanje načrta kot del **lizbonskega procesa**. Tem področjem bo namenjena posebna pozornost v predvidenem letnem poročilu o napredku, ki naj bi bilo objavljeno decembra 2006, in v oceni nacionalnih programov reform**.**